

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Institvtionvm// Ad Vniversvm// Ivs Pontificivm, Sive//
Canonicvm, Libri Qvatvor**

Lancellotti, Giovanni Paolo

Basileae, 1566

xvij. Quando, & quibus solennitatibus res Ecclesiæ alienari possunt.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-61756](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-61756)

ager, vel vinea, si grex substitutione in caput demortuorum loco facta seruatus sit, vel autus. His, inquam, erogata modis decimas haudquaquam im-

a. c. pastoralis.

b. c. cum homines.

e. gl. d. c. pastoralis. gl. d. c. ad Apostolicam. uer. per sonales. d. c. ad Apostolicam.

f. c. cum contingat. colu. 2, in p.

f. d. c. ad Apostolicam. Ab. d. c. cum contingat.

g. c. quamuis. c. prohibemus. de decimis. c. eadem. ubi Doctor. de praescriptis.

minuent^a. Nec famulis, aut mercenarijs mercedes debitae ante exolutas decimas persolui debent, sed decima fructibus lectis confestim reddenda est^b. Quae uero ex rebus opera industriaeque nostra, puta ex negotiatione, partis, debentur decimae, non, nisi detractis expensis, aestimandae sunt^c.

Personales Decimae ad illam parochiam spectant, quae diuina sacramenta ministrat^d. Quod si duae parochiae inter se certent, quia altera Baptismatis sacramentum conferat, altera autem caetera sacramenta omnia, illa potior habebitur, quae baptizat^e. Praediales uero decimae ad illam parochiam deferri debent, sub qua praedia existunt. Quod si ea praedia e celeberritate & frequentia hominum & Ecclesiarum ita remota sint, ut nulli Ecclesiae subesse dici possint, Episcopo decimae soluentur, consuetudinis tamen, si qua ibi fuerit, non negligetur autoritas^f.

Laicus certe incapax decimarum censetur^g.

Decimarum quoque solutio prius facienda est, quam census, vel tributum. Quod si censum, aut tributorum solutio decimas

praeceperit, ab ipsis quoque tributis, & censibus, decima deductur^h. Ecclesiae quoque ipsae interdum ad decimas Rom. Pontifici soluendas compelluntur, si pro uniuersalis Ecclesiae uisibus sit necessarium: quo casu si quis dubitet, de quibus rebus solui debeant, diffuse hoc declarauit Bonifacius VIII. sua Constitutioneⁱ, & nonnulla quoque addidit Clemens V. ut ex amborum Constitutionibus uobis patere potest^k.

b. c. cum non sit in homine.

i. in ext. com. c. 101.

k. c. 2, ubi gl.

QUANDO, ET QUIBUS solennitatibus res Ecclesiae alienari possunt,

TITVLVS XVII.

Quamuis leges Pontificiae curent, ne clericis facultates idoneae ab Ecclesia desint, & propterea illis praebendas suggerant, ea tamen bona clericorum ipsorum in dominio censi nemo existimet, vel quod illis possint suo arbitrio uti, & in quoscunque usus transferre: nam praeterquam, quod supra docuimus, quibusnam uisibus sint illae facultates destinatae, praeterea etiam cauendum est, ne alienentur, ne patrimonium Petri prodiga Praelatorum, & clericorum libidine exhauriantur: quo facto inestimabile damnum Ecclesiae inueheretur, si opes deinde non suppeterent, quibus subleuari possent, qui ministerijs diuinis omnem operam

ram

ram suam dicarunt.

Quapropter ex Concilio apud Syluanum statutum est, ne cui liceat alienare rem immobilem Ecclesiæ, nec mancipium, neque specialis hypothecæ titulo cuiquam addicere. Alienationis autem titulo diffinitum est contineri cōductionem, donationem, vēditionem, permutationem, & emphyteuticum contractum perpetuum: & sanctum est, Leoninæ Constitutioni subiacerent eos, qui hanc Concilij cōstitutionem fuerint transgressi, nempe vt officio priuentur, & omne damnum illatum Ecclesiæ restituant ipsi, qui contractum inierint, aut eorum successores: tabelliones autem de alienatione instrumenta conficientes ex eadem Leonina Constitutione relegantur, & iudices alienationi auctoritatem præstantes, bonis & dignitate priuantur^b. Quibus Symmachus piæ memoriæ summus Pōtifex addidit, vt si quis presbyterorum, Diaconorum, seu defensorum, alienanti prædium Ecclesiæ subscripserit, anathemate feriatur, nisi fortè & alienator, & qui acceperit, celeri restitutione sibi prospexerint, & liceat præterea quibuscunq; Ecclesiasticis personis contradicere, & rem cum fructibus alienatam repetere^c. Sed & Clemens V. in Concilio Vienensi constituit^d, Ne quis reli-

giosus monasterio, prioratu, Ecclesiæ, seu administrationi cuius præsidens, iura, redditus, aut possessiones eiusdem alicui ad vitam eius, seu aliud certum tempus pecunia etiam inde recepta quouis modo concedat, nisi necessitas, aut vtilitas monasterij, prioratus, Ecclesiæ, aut administrationis huiusmodi hoc exposcat, Conuentus sui, aut si Conuentum non habeat, prælati proprii assensu accedente, & qui contra hæc fecerit, pœnam suspensionis ab officio eo ipso incurrat, nec ex concessione ipsius recipiendi ius aliud quod acquiratur: quod tamen ad locationes, vel etiam reddituum, aut fructuum venditiones ad tempus modicum faciendas non extenditur^e. Prohibentur item Ecclesiæ, earumq; bona immobilia, & iura Laicis subigi, absque Capituli consensu & Romani Pōtificis venia: sed & omnes contractus, quouis sint robore muniti, contra hæc celebrati, inanes decernuntur: nec impunè abeunt Prælati, qui hæc fuerint transgressi, & Clerici, q; sese nō opposuerint: sed & Laici, q; Prælatos ad hoc cōpulerint, dignis pœnis subiiciuntur^f. Cum igitur incidit tēpora, quib. vel vtile est Ecclesiæ, vel fortè et necessarium alienationem fieri, ei erit consulendum cū totius cleri tractatu, cōsensu, & subscriptione: qua forma nō

^a c. nulli. de rebus Eccles. non alien.

^b l. iubemus. §. œconomus. C. de sacros. Eccl.

^c c. si quis presbyterorum. extr. eo. tit. de. p. co. tit.

^e d. clem. p.

^f c. 2. in 6.

^g c. non liceat. c. alienationes. c. sine exceptione. 22. q. 2.

c. 1. in 6.

seruata, nullius erit momenti alienatio^a. Sed longè omnium plenissimè huic rei prouidit Paulus Venerus II. dum sua constitutione, quæ in viridi est obseruantia, prohibuit omnium rerum & bonorum Ecclesiasticorum alienationem, omneque pactum, per quod dominium ipsorum transfertur, concessionem, hypothecam, locationem, & conductionem ultra triennium, necnon infeudationem, vel contractum emphyteoticum, præterquam in casibus à iure permisis, ac exceptis rebus & bonis in emphyteusim ab antiquo concedi solitis (& tunc Ecclesiarum evidenti utilitate) de partibusque fructibus & bonis, quæ seruando seruari non possunt, pro instantis temporis exigentia, prædecessorum constitutionibus, prohibitionibus & decretis alijs sup hoc editis in suo robore nihilo minus relictis: & decreuit, Contra hæc facta nullius omninò roboris & momenti fore, & tam alienatam, quam eam, qui alienatas res & bona prædicta receperit, sententiæ excommunicationis subiaceret. Alienanti verò bona Ecclesiarum, monasteriorum, locorumque piorum quorumlibet incòsulto Romano Pontifice, aut còtra ipsius constitutionis tenorem, si Pontificali, vel Abbatiali præfulgeat dignitate, Ecclesiæ ingressum interdicit: qui si per

A sex menses immediatè subsequentes sub interdicto huiusmodi obstinatis auribus perseverarit, regimine & administratione Ecclesiæ, vel monasterij, cui præsidet in temporalibus & spiritualibus, sit eo ipso suspensus. Inferiores verò Prælati, Commendatarij, & aliarum Ecclesiarum rectores, beneficia, vel administrationem quomodolibet obtinentes, prioratibus, præposituris, dignitatibus, personatibus, administrationibus, officijs, Canonicatibus, præbendis, alijsque Ecclesiasticis cum cura, & sine cura, secularibus, & regularibus beneficijs, quorum res & bona alienarunt, durtaxat ipso facto priuati existant, illaque absque declaratione aliqua vacare censeantur, possintque per locorum Ordinarios, & alios, ad quos eorum collatio pertinet, personis idoneis (illis exceptis, quæ propterea priuatæ fuerint) liberè de iure conferri, nisi aliàs dispositioni Apostolicæ sedis sint specialiter reseruata, vel generaliter: & nihilo minus alienata res, & bona huiusmodi ad Ecclesias, monasteria, & loca pia, ad quæ ante alienationem huiusmodi pertinebant, liberè revertantur^b.

Non licet etiam Episcopo, vel Abbati terram vnus Ecclesiæ ad aliam vertere, quamvis ambæ in eius sint potestate: si tamen

^b in extrauag.
1. de reb. Eccl.
lesi.

tamen eam commutare voluerit, cum amborum consensu hoc faciat^a.

Et permutationes rerum Ecclesiasticarum ab antecessore inconsultè factæ à successore emendari poterunt^b.

Causæ autem iustæ ad alienationem rei Ecclesiasticæ esse possunt: veluti si ære alieno ita sit oppressa Ecclesia, ut illi exolueri fructus non sufficiant: si rem alienet, quò meliorem emat: si captiuos Christianos redimere velit: aut si res, quæ alienatur, damno potius & oneri sit Ecclesie, quàm emolumento^c.

Sed interdum etsi nulla solennitas in alienatione faciendâ posthabita sit, ab ea tamen resistere licebit, ut si graue dispendium ex ea alienatione ferat Ecclesia: rescindetur enim tunc alienatio per in integrum restitutionem^d.

Sed cum ex suprâ dictis appareat, ne Ecclesiasticis quidem personis licere Ecclesiasticas res alienare, quo detestabilior est iudicanda Principum secularium temeritas, qui falcem in messem alienam iniicere, resq; Ecclesiasticas prophanis sacrilegisque manibus contrectare, easq; iure suo, quasi earum domini sint, alijs donare non dubitarint, atque ita egentium clericorum substantiam rapere, vel qui ab eis hæc petere ausi fuerint: quippe hoc modo tentata irrita esse

omnia ex Concilio Lugdunen-
si iubentur, hocque impium &
temerarium hominum genus à
communione Ecclesie exclu-
di^e.

DE PECVLIO Clericorum,

TITVLVS XVIII.

Inquirendum est præterea, si quis presbyterorum de redditibus Ecclesie, vel oblationibus, vel votis fidelium, alieno nomine res comparauerit, quia quemadmodum suo, ita nec alieno nomine fraudem facere presbyter de facultatibus Ecclesiasticis potest, quoniã hoc sacrilegium est, & par crimini Iudæ, qui sacras oblationes asportabat, & furabatur^f. Et qui patrimonij nihil habebat presbyter, quo tempore ad sacrum ordinem promotus est, si postea prædium emerit, Ecclesie illud acquirit, ad quam inops promotus est^g. Idcirco Episcopus res, quas Ecclesie occasione post consecrationem acquisierit, propriæ Ecclesie relinquere tenetur^h. Et presbyter, qui diocesim tenet, de his quæ emerit, ipsius Ecclesie nomine conficere instrumeta debet, aut ab ea discedereⁱ. Si quis sanè clericorum agellos, vel vineolas sibi parasse sustentandæ vitæ causa probatus fuerit, usque ad obitum suum ea possidere poterit,

L I

^a c. 1. extr. eo.

^b c. 2. de rer. permut.

^c Ab. d. e. nulli.

^d c. p. de reb. Eccl. non ali.

^e c. 2. extr. eo. de reb. Eccl.

^f c. inquirendu. de pecu. cle.

^g c. 1. eo. tit.

^h c. 3. eo. tit.

ⁱ c. 2.